

Amy gevur Føroyum ein kjans

Amy Hansen roynir at finna fótastíð í Føroyum, eftir at hon í august flutti heim til Føroya at búgva. Við henni eru eisini tær báðar yngri dótturarnar, meðan tann elsta er eftir í Danmark.

Amy veit, hvat tað er at flyta millum Føroya og Danmark, tí hetta er aðru ferð, at hon flytur. Tær hava búið í hjartanum í Keypmannahavn, í hesum umfarinum í trý ár, og ætlanin er, at ein íbúð í miðbýnum í Havn verður karmur um familjulívið komandi tíðina. Amy skal sum einligur forsyrgjari royna at fáa ein gerandisdag í føroyska hovuðstaðnum at bera til.

– Eg eri komin heim orsakað av yngri dótturum. Tað er ein týðandi lutur í uppvøkstrinum hjá teimum, at tær kenna pápa

sín og familjuna, tí tey eru helvtin av teirra samleika. Eg havi tó tryggjað mær, at finna vit ikki eydnuna her, so flyta vit aftur. Fyri meg persónliga er tað eingin ivi um, at tað eitt afturstig at flyta heimaftur, men eg kann ikki bara hugsa um meg sjálva. Fyri teirra skyld gevi eg tí ein kjans, sigur Amy Hansen í samrøðu í bókini Exit Føroyar.

Í samrøðuni greiðir hon frá, hvussu hon hevur upplivað munin millum lívið í føroyska samfelagnum og í danska hovuðstaðnum. Danska samfelagið og danski mentaliteturin hóvar Amy, veðurlagið við, og so kennir hon seg dragna av einum fleirmentaðum samfelag, har hon heintar íblástur til sítt kreativa virki.

Amy hevur útbúgving sum

fotografur, og í summar gjørdist hon liðug við útbúgving sína innan e Design á KEA, ið er Vinnuháskúlin í Keypmannahavn. Útbúgvingin snýr seg í hovuðsheitum um figgjarstýring, marknaðarførslu og íverksetan.

– Í grundini vil mann bæði, hóast annað dregur meiri, sum Danmark í mínum føri. Hevði mann kunnað, so hevði mann havt eitt bein í hvørjum landi.

– Í Danmark møti eg einari rúgvu av fólki, sum geva mær íblástur. Har føli eg, at eg mennist alla tíðina, ikki minst av teimum spennandi avbjóðingunum, eg allatíðina royni at finna. Útheimurin hevur so nógv spennandi at bjóða.

– Í Føroyum er alt tað sama, tað keðir meg, og eg kenni tað sum, at eg steðgi upp. Alt

gongur seinni fyri seg, her er ein annar máti at liva uppá og ein mentalitetur, sum ikki tiltalar meg.

Tað er eingin trupulleiki at seta orð á, hvat Amy Hansen dámar við danska hovuðsstaðnum, sum hon sær sum sín næsta heimstað eftir Söldarfjørð.

– Eg havi altíð elskað Keypmannahavn, alt lívið, ið er har, og tey spennandi menniskjuni, eg møti.

Eg elski tann anonymitetin, ið er har; samstundis eri eg ikki einsamøll og kann vitja fólk, um eg havi hug til tað. Mini nærmastu eru sum eg rættiliga spontan, og tað er deiligur mótsetningur til alt tað skipaða, sum eyðkennir Danmark, sigur Amy Hansen.

*Brot úr greinini »Eitt afturstig at flyta heimaftur«
í bókini Exit Føroyar*

MYND: TRÓNDUR DALSGARÐ

Blómandi oyggjaland – ella fólkatómir klettar

Fólkaflýtingin, sum vit eru vitni til í dag, sigur okkum, at okkurt er galið við trivnaðinum, arbeiðsmarknaðinum og møguleikunum í Føroyum.

Tað skrivar Erika Hayfield í bókini Exit Føroyar. Hon hugleiðir um orsøkirnar til, at kvinnurnar í stórum tali fara av landinum, hvørjar avleiðingarnar av hesum verða, og hvat møguliga kann gerast fyri at venda gongdini:

– Fólkafráflyting og serstakliga kvinnufráflyting er størsta avbjóðingin í nýggjari tíð, sum Føroyar standa yvirfyri – og okkum vantar enn at síggja veruligu avleiðingarnar. Tær koma – og fara at raka meint, um vit sita hendur í favn. Framrokningar vísa, at um fjóruti ár verður aldurs-samansetingin so skeiv í Føroyum, at fólkatálið kann minka burtur í nærum einki. Tá verður søgan um Føroyar ein søga um nakrar fólkatómar klettar, sum einaferð vóru eitt blómandi oyggjaland. Tørvur er á langtíðar ætlanum, og greitt er, at ábyrgdin hjá politisku leiðsluni og okkum sum samfelag hevur kanska ongantíð verið størri enn júst nú.

– Tað er givið, at eingin lætt loysn er upp á stóru avbjóðingina at steðga fráflytingini – og eisini at skapa

fólkavøkstur. Sjálvsvirði føroyinga er eisini í kreppu, men tað er umráðandi, at vit varðveita trúnnu upp á framtíðina og byrja at venda gongdini. Tað er einki at ivast í, at ovasta politiska leiðslan í landinum hevur bæði ábyrgd og myndugleika at taka fyrsta stigið. Alt ov leingi hevur samfelagið verið vitni til stuttskygdar avgerðir og vantandi langtíðar loysnir. Tað finnast tó ongar stuttfreistaðar avgerðir, sum kunnu loysa trupulleikan við fólkafráflyting. Visjónir, saman við eini langtíðarætlan fyri at skapa fólkaavøkstur, serliga av kvinnum, eru neyðugar – og til

tess krevjast breiðar politiskar semjur, sum fevna um fleiri valskeið.

ÚTBÚGVING OG GRANSKING

– Tríggir hættir eru at skapa fólkaavøkstur – her itøkiliga kvinnuvøkstur. Útlenskar kvinnur kunnu eggjast at fylla til Føroya, útisetar kunnu lokkast heimaftur, ella kvinnur kunnu verða eggjaðar til at verða búgvandi í Føroyum.

– Vit vita, at nógv teir flestu ungu føroyingarnir, sum flyta av landinum, gera tað, tí antin tey sjálv ella makin fer undir lesnað. Harumframt vísti kanning

hjá Norðuratlantsbólkinum frá 2008, at ein triðingur av teimum, ið flyta til Danmarkar at nema sær útbúgving, høvdu tikið partar av útbúgvingini í Føroyum, um útbúgvingin varð bjóðað út her heima. Hetta sigur okkum, at nógvir úti-setar høvdu búið í Føroyum, um eitt nóg fjølbroytt útboð av útbúgvingum var her. Tí er tað eingin ivi um, at ein miðvís uppraðfesting av hægri útbúgvingum og vitan er neyðug.

– Møguleiki eigur eisini at vera at taka fyrsta part av einari hægri útbúgving í Føroyum. Tað vísir seg, at jú seinni ungfólk flyta úr Føroyum fyrstu ferð, tess hægri eru sannlíkindini fyri, at tey vendar aftur. Hetta hongur kanska saman við, at ung, ið fara undir hægri lesnað í Føroyum, gerast nøkur ár eldri. Harvið eru sannlíkindini størri fyri, at tey hava funnið sær maku og møguliga fingið børn. Hetta eru eisini viðurskifti, sum gera tilknýtið til Føroyar størri.

– Umframt hægri útbúgvingar, er neyðugt at uppraðfesta gransking og skapa

serligar umstøður til nýggjar vitanartungar vinnur.

– Um ung skulu velja at búgva í Føroyum, er umráðandi við fjølbroyttari bústaðarmøguleikum. Støðan í dag er ikki haldbar. Vit eru í kapping við onnur lond, serliga Norðurlond, sum hava eina vælferðarskipan, sum er sera lokkandi hjá ungum familjum. Tað er eyðsæð, at Føroyar hava ongan møguleika at kappast á øllum økjum. Tó so er tað grundleggjandi, at ung fólk hava møguleika at tillaga bústað og útreiðslur eftir støðu síni, antin talan er um ungar barnafamiljur ella fólk undir útbúgving.

– Givið er, at útbúgving, vinna, bústaðarviðurskifti og arbeiðsmarknaður ikki eru tey einastu viðurskifti, ið kunnu venda gongdini. Tey eru tó so mikið grundleggjandi, at hesi viðurskifti í sjálvum sær veruliga gera mun. Tí har lestrarmøguleikar og starvsmøguleikar eru, har eru fólk.

*Brot úr greinini »Meðan kvinnurnar rýma«
úr bókini Exit Føroyar*